

Ženy a spol.

V tvém pelu, motýle, je skryt
budoucí růže třpyt.

Tomuhle básnickému útvaru se říká haiku.

Je takový výrok *Ženy nejsou něžné, jen mají schopnost v nás mužích něhu vzbuzovat*. Možná ženy opravdu nejsou všechny jako naše maminka byla, ale co s tím?

Když jsem chystal tuhle knížku, přesně jsem věděl, kterou historku zmíním jako první v téhle kapitole:

Richard Gordon – Doktor v domě

Přátelé medicí dohodí svému příteli a spolubydlícímu a hlavně paní-covi jednu sestru z nemocnice, která je svolná...

Nervózně jsem koukl na hodinky a hrklo ve mně, neboť bylo půl jedenácté pryč. Musím sebou hodit. Měl jsem pocit jako člověk, jenž se chystá nastartovat v ranním mrazíku starý vůz.

Sevřel jsem jí pevněji ruku. Neměla námitek. Přisedl jsem blíž. Nehnula se – ani ke mně ani ode mne. Vzal jsem ji kolem krku a začal jí hladit boltec. Zůstala pasívní jako kráva, která myslí na jiné věci.

Vteřiny mi s tikotem utíkaly ze zápěstí, rychleji a rychleji. Alespoň mě dosud neodpalírovala, pomyslel jsem si, a už jsem to někam dotáhl. Políbil jsem ji na skrář. Seděla klidně dál, tvářila se přívětivě a neříkala nic. Postavil jsem sklenici opatrně na stůl a začal jí hladit blůzu. Klidně jsem jí místo toho mohl kartáčovat kabát – efekt by byl stejný. Vrhel jsem se na ni.

Skácela se pozpátku na gauč jako kuželka. S velkou energií jsem pokračoval v erotické stimulaci. Ted', ted' – myslel jsem vzrušeně – ted' už to bude každou chvíli. Ležela, jako by se jí to vůbec netýkalo. Najednou se pohnula. Jednou rukou se chopila večerníku, který jsem nechal ležet na gauči. Četla titulky...

A nakonec svého „milence“ informovala o železničním neštěstí.

NEJDŘÍV JSEM TU KNIHU NEMOHL NAJÍT A MUSEL JSEM PRO NI K BRATROVI. KDYŽ JSEM TOHLE CITOVANÉ MÍSTO V KNIZE HLEDAL, MYSLEL JSEM, ŽE ONA DÁVAJÍCÍ SVOLNÁ SESTRA MĚLA PŘEZDÍVKU ŽELEZNÝ OŘ. A BYL TO OMYL, ŘÍKALO SE JÍ RIGOR MORTIS (POSMRTNÁ ZTUHLOST). CHUDÁK PANICKÝ MILENEC!

MIMOCHODEM, POZDĚJI JSEM ZJISTIL, ŽE ŽELEZNÝ OŘ JE PŘEZDÍVKA DOBRÉ KURVY ZE TŘÍ KAMARÁDŮ OD REMARQUEA.

Dětské lásky

Kolik mají podob...

Následující ukázka je knížky **F. Rachlíka Oblázek**

... Nebo jsme našli na břehu takové krásné měkké černé bahno, vymyté vodou, a tím jsme jeden druhého pomalovávali, někdy vstoje, jako když se zdobí figurína nebo socha, někdy vleže, jako když se zdobí cukroví. Dělal jsem jí černé střevíčky, na kterých jsem jí udělal z oblázku knoflíčky, prolamované punčochy, to prolamování jsem dělal dřívkem – div neumřela – zvlášť když jsem jí dělal nad koleny podvazky. Maloval jsem jí také nej-různější pásy, které jsem krásil malými kaménky, škeblíčkami, pampeliškami, jindy jsem jí zas dělával soustředná kola na břiše až k pupíku, kreslil kruhy kolem prsních bradavek nebo jsem jí po celém těle nadělal kolečka, čtverečky nebo sluníčka, velká, vycházející nad jejím podbříškem, jak mi stačila fantazie a zkušenosti ze školních výkresů. Ona pak zas pomalovávala mě. Ve svých výtvarných projevech byla jednodušší, zato však mnohem peč-

livější a přesnější. Obírala se mnou trpělivě a horlivě. Dýchala nade mnou, vystrkovala špičku jazyka, vzdychala všechna pohroužená do práce. Takto ozdobeni jako divoši honili jsme se mezi křovisky, bohužel jsme přitom nesměli rvát, abychom se neprozradili. Skončili jsme v Labi, kde jsme zase jeden druhého ve vodě pěkně vydrbali.

Nebo jsme se zdobili květinami. To byla doména Jindry. Považovala se za odbornici. Děkala mi pásy z vrbových větviček, travin, blatouchů a všeho, co natrhala na břehu zátočiny, věnec na hlavu – někdy ozdobila kytičkami i mého panáčka – zvlášť když na sebe příliš upozorňoval.

To, že jsme jeden druhého drželi, nechali se nejružnějším způsobem obírat, dotýkat zaujatými prsty po celém těle, slastná kočičí pasivita, rozkoš hlazeného štěněte, pozornost pátých smyslů, úplné odevzdání se druhému do jeho vůle, zúmyslná bezbrannost, bylo tím prvním, nač jsme ve své dětské smyslnosti podvědomě přicházeli, a nač snad přicházejí všechna štěňata na celém světě od pravěku...

Četl jsem jako puberták s lítostí a naděje, že snad někdy něco podobného čeká i mne, se přesunula do budoucna mých dětí.

... Jindra také říkala, abychom při líbání pokud možná nechali na pokoji její rybičku a mého panáčka, že prý se to nepatří, proč, to neřekla...

Nevím, jestli byla Jindra hezká, můj vkus byl ještě chlapecký. Děvčátka v tom věku jsou vesměs problematická, střídavě smutná a jankovitá, a hlavně tajuplná, jsou-li inteligentní, pak bývají prostoreká, drzá a nešťastná. Nic takového o Jindre nevím. Pamatuji se na ni jen jako na krátce ostráhanou, štíhlou, snědou holku s tmavýma, na slunci zlatovýma očima, spíš veselou, někdy elegickou, ovšemže i tajuplnou. Nikdy však nezapomenu na její vůni. Voněla jako všechny malé zahradnice-květinářky vlahou, kořennou vůní skleníkové země a směsí vůně květin, připomínající slavnosti.

Tuhle moc smutnou knížku mám doma asi jen proto, jak jsou napsané některé stránky, jistě nejvíc pro popis dětství...

A co Helička z **Dědictví otců od R. Merla** (Fortune de France, přel. M. Drápal)?

„Hélíce,“ promluvil jsem, „jestliže o tom takto smýšlíš, musíme arcit' zcela přestat.“

„Ó ne, ó ne, ó ne!“ zvolala, „zvláště teď nikoli, když ti jde na jedenáctý rok a stáváš se mužem, budiž Bohu poděkováno!“

Vášnivě mi popadla hlavu do svých oblých paží a prudce ji přitiskla na svá hezká kůzlátka, což mě dvojnásob umlčelo, jednak že mi ucpala ústa, jednak, že jsem je už nadmíru miloval, ač ještě neopeřené pískle.

„A bylo by to krásné v hrdlo lhaní, Hélíce! Pakli jsi zapomněla na to mazlení, kterýmž jsi započala, já ti vše připomenu!“

„Ó ne! Nechci nic slyšet, utrhačníku!“ zvolala a odtáhla se ode mne. „Tys mě urknul těmi krásnými zlatými vlasy, máš jich, že se podobáš zlatému tolaru! Ale to je jen svod a mámení! Ty jsi ďábel!“

„Nejsem, a ty to víš!“ bránil jsem se vztekle. „Ďábel je tady,“ dotýkal jsem se rukou rozmanitých částí jejího těla. „A jestli si troufneš opakovat, že jsem ďábel, odejdu spát k Samsonovi a už mě nikdy víc neuzříš.“

„Ó ne, ó ne, ó ne!“ chytila mě znovu do svých paží a přitiskla k sobě s krajní prudkostí. „Neodcházej, Petře ze Sioraku! Nebo budu tak nešťastná, že se vrhnu z vrcholku věže do rybníka!“

Tato hrozba mě nedojala. Příliš často jsem ji slyšel z úst své matky, a nebylo ženy v Mespechu, kteráž by ji ve svých chmurných chvílích podle ní neopakovala. Nicméně jsem Héličku utěšoval a její pláč a její vzlykot pomalu přestávaly. A už jsem si myslel, že usnula, když žalostným hláskem pronesla:

„Pravda je, že jsem příliš malá na svůj velký hřích.“

„Nuž co počít, když s ním nechceš přestat?“ zeptal jsem se ve své prosté logice. (A po pravdě řečeno, ani já jsem to nechtěl.)

„Už vím!“ vzkřikla a zprudka se posadila. „Půjdem se oba pomodlit k svaté Panně, aby se za nás přimluvila u Syna božího!“

„Modlit se k Marii!“ odsekl jsem rozhořčeně. „Vždyť to by bylo ryzí modlářství! A na místě bychom byli zatraceni!“

Pochopitelně sem patří Tom Sawyer, ale o něm, Amy, a Becky píšu hned na začátku téhle čítanky. Huck Finn kupodivu po holčákách nijak netouží, dokonce ani Tomovy zálety nijak nekomentuje...

Ženy

Jména žen

Jistě mají nějaký vliv. Eva... Suzan (Angelika)...

...

Afa je Ozdoba a Orfa

Je Laň,

Naama je Sladká

A Nikol Potůček

...

Dalila je Lahodná, Ráchel

Je Ovečka,

Debora Včela

A Ester Jasná hvězda...

J. Seifert – Ztracený ráj (Deštník z Piccadilly)

Co Helena?

Ach Helena – o Trojské vypráví už Homér a je to jeden z nejstarších příběhů, které máme. Vyprávět ve stručnosti? No jak je libo, ale je to škoda, je to jeden z tak bohatých a košatých...

Znáte to – tři bohyně (Héra, Athéna a Afrodíta) se dohadují, která je nejkrásnější, a najdou pasáčka (Parise) a chtějí, aby je rozsoudil (Paridův soud). A každá mu za zády těch dvou druhých něco slíbí – nakonec vyhraje Afrodíta, která mu slíbí lásku nejkrásnější ženy světa – Heleny. Ta je ale vdaná, je manželkou Meneláa... Paris ho navštíví a za jeho nepřítomnosti s Helenou uprchne do Tróje. Meneláos s bratrem Agamemninem získají nejlepšího bojovníka, reka Achilla, k Tróji doplují a posléze ji dobydou a rozvrátí... (viz též Řecko)

Ale **John Erskine** v první čtvrtině dvacátého století napsal knihu, kterou bych moc rád sám napsal – **Soukromý život Heleny trojské** (The Private Life of Helen of Troy, přel. E. Wurterlová a H. Poláková, 1948, nakl. J. Lukasík). Už jen autorova předmluva – dvacet let po prvním vydání – je plná úsměvu a smíchu!

Autor píše, že mu na zdi pracovny visí reprodukce kresby ze staré vázy – na ní Helena čeká na Meneláa, svého manžela, až jí probodne mečem oňadří (jak říkával můj tatínek).

S očima upřenýma do dálky stojí tam Helena proti řítícímu se Meneláovi, ale nezdá se, že by ji nějak zvlášť zajímal. Oběma rukama odhaluje své neporovnatelné poprsí, kterého si Meneláos právě všiml. Ačkoliv je rozběhnutý, snaží se už skrýt meč za zády, aby ho Helena nezapozorovala.

Když se podíváte, kdy kniha vyšla, pochopíte, že to nejzajímavější – totiž co se odehrávalo, když manželé osaměli – v knize není, být nemůže, najdete to jen v náznacích... Nejvíc mě kdysi – asi kolem dvaceti – zajímalo, jestli v době, kdy se děj odehrává, si Meneláos užívá těch kouzelných ňader, jinými slovy – jestli spolu ještě ti dva „starci“ spí... (vždyť jim může být už kolem čtyřiceti)!

... Utekla ti prostě podruhé žena. Ostudu bude mít ona, ty budeš jenom směšný.“

„To bych rád věděl proč,“ ohradil se Menelaos.

„Když jeden z manželů uteče, dostane se postižené straně sympatií, ale žádného obdivu... Kdyby onen postižený dovedl vzbudit lásku, jeho partner by od něho neutekl,“ tvrdila Helena...

...

A tady je moment, pro který mám knihu tolik rád – mluví Helena...

„... Kdybys byl býval tehdy v Troji natolik mužem, abys mne mohl zabít, nebyla bych ti nikdy utekla s Paridem.“

To jsou slova!!! Jak vidno, sebelepší autor zkrátka nepřeskočí svůj penis, nezapře, že čůrá zvysoka... (A jeho ženská část jin mu nepomáhá.)

Přitom Erskinova (ale i Homérova, Hesiodova, Quintova atd.) Helena byla ještě něco docela jiného než např. její jmenovkyně v knize **Helenina záhada od C. Houghtona**.

Ta už blbne na kvadrát – posuďte. Žena Helena porodí Sorell a ještě v jejím útlém věku odchází od manžela dramatika k muži spisovateli. I toho opouští a potom brzy umírá.

Proč je opouští a co jim oběma zazlívá?

Že ji chtěli!

Že s ní nejraději ze všeho byli v posteli, pořád a příliš – podle ní... Místo, aby se věnovali vysokým cílům – psaní rozumějte – Umění s tím velkým Uúúúú apod. – mysleli víc na její tělo.

Když prvnímu muži Helena nedávala, co chtěl, vrátil se ke své bývalé milence, která byla evidentně rozumnější a náruživější a – když už jsme u těch jmen – jméno její bylo Glorie.

Tělo ho přemohlo – takhle krásně se opravdu psalo...

... a když bylo před kostelem, hádala se duše s tělem...

(moravská lidová)

Přes to, jak je Helena – ta Houghtonova – v celé knize idealizována, nemůžeme se ubránit pohledu na předsudky zakomplexovanou, trochu hloupou a nešťastnou ženu, kterou ovšem takhle divně napsal **muž!**

On totiž skoro **všechny ženy** ve starších knížkách napsal muž! Ach, jak a o čem sní muži!

O tom přece promlouvají ústy svých ženských hrdinek!

„... Je to vůbec první člověk, kterého jsem uviděla, a hned bych tě kvůli němu opustila. Kdyby mne chtěl... Je jako čirý duch...”

S. Lewis – Arrowsmith

Celá **bláhovost** tehdejšího pohledu na ženy:

„moje žena je klenot, s ní bych takovéhle věci (rozuměj zvrhlosti) dělat nemohl, na to jsou prostitutky a bordely...“ a „příliš si jí vážím, než abych... to si užiju jinde...“

Tak to opravdu bylo! Opravdu tak lidi mysleli? A – myslel bych tak tehdy i já?

Ach to brojení proti tělu, proti přirozenosti!

Jenže řešení bylo, jak vysvítá z ukázky na str. 109, Maupassant.

A bývalo hůř! **S. Zweig – Svět včerejška** (Die Welt von Gestern, přel. E. Červinková). Na přelomu století v Rakousku, ve Vídni.

O strašlivém rozšíření prostituce v Evropě až do světové války má současná generace sotva už nějakou představu. Zatímco dnes potkáme prostitutku v ulicích města tak zřídka jako koňský potah v jízdní dráze, tehdy byly chodníky prodejnými ženami posety natolik, že bylo těžší se jim vyhnout než je najít. K tomu se ještě přidružovaly početné „uzavřené domy“, noční lokály, kabarety, tančírny se svými tanečnicemi a zpěvačkami, bary s animírkami. Ženské zboží se tehdy nabízelo veřejně ve všech cenách a v kteroukoli hodinu a koupit si ženu na čtvrt hodiny, hodinu nebo noc stálo muže vlastně zrovna tak málo času a námahy jako koupit si balíček cigaret či noviny. Zdá se mi, že nic nedokazuje větší čestnost a přirozenost současných forem lásky a života jako to, že dnešní mládež se takřka samozřejmě může obejít bez oné kdysi nepostradatelné instituce a že to nebyla policie ani zákony, kdo prostituci z našeho světa vytlačil, nýbrž že se tento tragický produkt pseudo-morálky, až na nepatrné zbytky, vyřídil sám zmenšenou poptávkou.

Oficiální postoj státu a jeho morálky vůči této temné záležitosti byl vždy značně komplikovaný. Z hlediska morálního se nikdo neodvážil otevřeně přiznat ženě právo na to, aby se sama prodávala, naproti tomu z hygienického hlediska byla prostituce nepostradatelná, protože regulovala obtížnou

mimomanželskou sexualitu. Tak se autority pokoušely pomáhat si jakousi dvojakostí: prostituci rozdělily na tajnou, kterou stát potíral jako nemorální a nebezpečnou, a na prostituci dovolenou, která obdržela živnostenský list a stát ji zdanil. Dívka, která se rozhodla stát se prostitutkou, dostala od policie zvláštní koncesi a vlastní živnostenskou knížku.

K tomuto „řemeslu“ se ještě vrátíme...

MĚL JSEM KDYSI JEDEN DŘEVĚNÝ VEČER, POHLAVÍ VĚNOVANÝ, PŘEDSTAVTE SI ŽASNOUCÍ MIMOZEMŠTANY, KTEŘÍ PŘILETÍ A POZORUJÍ TO NAŠE POHLAVNÍ ŠÍLENSTVÍ TŘEBA KOLEM ROKU 1900–1930... ALE I POZDĚJI A JINDE... (TAKOVÍ HYPOTETIČTÍ MIMOZEMŠTANÉ JSOU I V ČERVENÉ KRÁLOVNĚ PANA RIDLEYHO (VIZ DÁLE) A TEN SI JEJÍ NÁZEV ZASE VYPŮJČIL Z ALENKY. KTERÉ? ODKUD? NO Z TĚ Z KRAJE DIVŮ ZA ZRCADLEM...

Ford Maddox Ford napsal **Nejsmutnější příběh** (The Good Soldier, přel. Jan Zábrana):

Muž chce ženu..., aby ho zbavila jeho nesnázi a potíží. Všichni máme tolik strachu, všichni jsme tak sami, všichni tolik potřebujeme být někým ujišťováni, že stojíme za to, abychom existovali dál!

A dojde-li taková vášeň naplnění, muž načas dostane, oč žádá. Dostane se mu morální podpory, povzbuzení, vytržení z osamělosti, ujištění, že opravdu za něco stojí. Tyhle věci jsou ale pomíjivé; nutně pomíjejí jako stíny, které přejdou přes sluneční hodiny. Je to smutné, ale je to tak. Stránky knihy začnou být až příliš povědomé; překrásným zákrutem cesty se projde příliš často. Ano, tohle je ten nejsmutnější příběh.

No, všechno už je skončeno. Nikdo z nás nedostal přesně to, co chtěl. Leonora chtěla Edwarda, a dostala Rodneye Bayhama, celkem milou ovcí. Florence chtěla Branshaw, a jsem to já, kdo jej od Leonory koupil. Ve skutečnosti jsem o dům nestál, mnohem víc jsem stál o to, abych už přestal být pečovatelem. Jenomže tím jsem zůstal – pečovatelem. Edward chtěl Nancy Ruffordovou, a dostal jsem ji já. Jenomže je šílená. Je to podivný

a fantastický svět. Proč lidé nemohou mít to, co chtějí? Všechny věci byly po ruce, aby všechny uspokojily; přesto každý dostal tu nepravou. Vy se v tom třeba vyznáte; mému chápání to uniká.

Existuje nějaký pozemský ráj, kde uprostřed šepotu olivových listů mohou lidé být s tím, s kým být chtějí, a pohovět si ve stínu a v chládku?

Nejzajímavější jsou lidské vztahy a z nich zase nejvíc ty intimní.

Z tohoto hlediska se např. od mé oblíbené **Jane Austenové** nic podstatného nedozvíme. Ani **Rozum a cit** ani **Emma** žádné intimity neškýtá...

Jak píše **John Fowles** ve **Francouzově milence** (The French Lieutenant's Woman, přel. H. Žantovská), pro tyto informace musíme jít jinam:

Tyto úvahy nás zdánlivě odvedly hodně daleko od Mary, i když si teď vzpomínám, že měla velmi ráda jablka. Ale rozhodně nebyla nevinnou venkovskou pannou, z prostého důvodu, že se ty dva přívlastky v jejím století potíraly. Příčiny toho lze dost snadno zjistit.

Velká většina svědků a reportérů každého věku náleží k vzdělaným vrstvám a tato okolnost v průběhu historie způsobila jisté zkreslení skutečnosti. Puritánská pruderie, která se v našich představách víže k viktoriánské společnosti a kterou z jisté pohodlnosti vztahujeme na všechny její třídy, je názorem střední třídy na mravnost střední třídy. Dickensovy postavy z dělnické třídy jsou všechny velmi žertovné (či velmi patetické) a najdeme v nich množství zajímavých podivínů, ale pro strážlivou skutečnost si musíme jít jinam – k Mayhewovi, do souhrnných zpráv vyšetřujících parlamentních komisí a podobně. A ničeho se ty údaje netýkají víc než sexuálních stránek jejich života, který Dickens (jenž se snažil zamlžit i svůj vlastní případ) a jeho píšící současníci posunuli téměř zcela od reality k sentimentální idyle. Tvrdým pravidlem venkovských oblastí viktoriánské Anglie bylo „okusit před koupí“, a šlo vskutku o pravidlo, nikoli výjimku. Zde je svědectví dosud žijící dámy. Narodila se v roce 1883 a její otec byl lékařem slavného anglického spisovatele Thomase Hardyho.